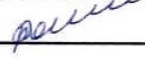

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

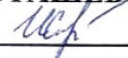
ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Гарант освітньої програми
Анастасія Большакова**

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з
навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА**

_____ 2020 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

« ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ »

Освітня програма — Психологія

Спеціальність — 053 Психологія

Галузь знань — 05 Соціальні та поведінкові науки

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки
Перевозна Тетяна Олексіївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Основи психологічної практики
2	Викладач	Перевозна Тетяна Олексіївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	p.-tatjana@ukr.net
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	2
7	Лекції (год.)	40
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	28
9	Самостійна робота (год.)	82
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	5,5
12	Загальна кількість годин	150
13	Поточний контроль	Індивідуальне та фронтальне усне опитування, виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; участь у діловій (моделюючій / психологічній) грі; виконання вправи; розв'язання проблемної ситуації; письмове опитування; есе-рефлексія; оцінка результатів неформальної освіти.
14	Підсумковий контроль	Екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Основи психологічної практики» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога шляхом засвоєння теретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки, психологічних закономірностей надання психологічної допомоги, класифікації видів та засобів практичної діяльності психолога, індивідуально-типологічних проявів, характеристик особистості, її розвиток і формування в процесі діяльності і спілкування, становлення впродовж життєвого шляху. У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають усвідомити психологічні аспекти викладання та виховання у закладах вищої освіти. Окрім цього «Основи психологічної практики» як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у здобувачів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки в ситуаціях професійної взаємодії, досягти розуміння логіки управління комунікацією, а також уміння і психологічної готовності формувати команду і працювати в ній.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Практична психологія функціонує і розвивається у нерозривному зв'язку як із багатьма суспільними науками (філософія, соціологія, політологія, педагогіка та ін.), так і з тими, що сфокусовані на проблемах управління виробництвом, підприємницькою та бізнесовою діяльністю. Зокрема, розгляд психологічних проблем управління та психологічний аспект використання людського ресурсу є затребуваними аспектами економічного поступу. Крім того, знання практичної психології є важливою складовою самореалізації людини в сфері культури та творчому самовиразі. Однак особливо тісними є взаємозв'язки практичної психології саме з психологічними дисциплінами. Першочергово мовиться про загальну психологію (методологічні прийоми та принципи, функціонування психічних процесів, станів і властивостей людини), психологію особистості (проблеми самосвідомості, самооцінки, образу «Я», життєвого шляху), психологію творчості (творчі здібності особистості й особливості їх реалізації, активізація творчого потенціалу, а також умови формування і розвитку творчих особистостей в організації), соціальну психологію (взаємини особистості з іншими людьми, соціальними групами, спільнотами, соціальними інститутами, суспільством загалом), психодіагностику (профдіагностика, профвідбір, розробка та використання професіограм), вікову і педагогічну психологію (можливості особистості на різних етапах онтогенезу), психологію праці (створення тренінг-програм для персоналу та керівників організацій, складання їх психологічних характеристик, психологічної експертизи інноваційних методик управління), економічну психологію (ставлення громадян до економічної дійсності загалом, так і до конкретної економічної ситуації, що є важливим чинником у виборі управлінських засобів впливу на їх економічну поведінку), збагачуючи водночас їх своїми узагальненнями та закономірностями.

Своєю чергою, здобутий здобувачами у ході вивчення навчальної дисципліни «Основи психологічної практики» фрагмент соціокультурного досвіду у вигляді системи знань, умінь, норм і цінностей стане теоретичним підґрунтям подальшого вивчення таких навчальних дисциплін як «Психологіягностика», «Основи психологічного консультування», «Основи психологічної корекції», а також при проходженні виробничої практики (стажування) і підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання курсових, дипломної роботи тощо).

2.3. Мета вивчення дисципліни – Засвоєння системи психологічних знань щодо особливостей надання психологічної допомоги, опосередкованої сучасною методологією, формування навичок використання повного арсеналу методів в практиці надання психологічної допомоги дорослим та дітям

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформувати цілісну систему знань з психологічної практика, що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій.

2. Знайомство з основними теоретичними уявленнями про психологічне консультування і оволодіння понятійним і термінологічним апаратом дисципліни.

3. Формування уявлень про клієнта консультації, адекватних психологічним знанням.

4. Знайомство з професійними вимогами, що висуваються консультанту.

5. Вивчення основних методів, прийомів і технік психологічного консультування.
6. Вивчення форм і видів цілеспрямованого психологічного впливу в психологічному консультуванні.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії,
- Здатність працювати в команді.

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.
- Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

2.6. Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
 - Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
 - Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
 - Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
 - Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
 - Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
 - Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
 - Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
 - Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
 - Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері
 - Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва
 - Використовувати засоби культури та мистецтва у процесі психологічного консультування
- Планувати, організовувати та проводити масові соціокультурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру (арт-терапевтичні форуми, фестивалі, майстер-класи).

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача; пропущені заняття відпрацьовуються; пропуски поточного та тематичного контролю відпрацьовуються. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Історія та сучасний стан практичної психології

1. Предмет і завдання курсу, міжпредметні зв'язки.
2. Психологічна практика як система заходів.
3. Психотерапія як основа психологічної практики.

Тема 2. Предмет, специфіка та принципи різних видів психологічної практики.

1. Види психологічної практики.
2. Специфічні риси психологічної корекції.
3. Особливості психологічного консультування.

Тема 3. Психологічне консультування як метод надання психологічної допомоги.

1. Поняття втручання або інтервенції.
2. Задачі психологічного консультування.
3. Сучасні парадигми та підходи до консультування.

Тема 4. Напрямки та форми психологічного консультування.

1. Класифікація форм психологічного консультування.
2. Закономірності та принципи організації консультативного процесу.

Тема 5. Особистість психолога-консультанта та особистість клієнта.

1. Визначення клієнта.
2. Модель ефективного консультанта
3. Психологічні засади продуктивного консультативного контакту.

Тема 6. Методи психологічного консультування.

1. Розмовно центровані форми психотерапії.
2. Техніки психологічного консультування.
3. Супервізія.

Тема 7. Арт-терапія як напрямок психологічної допомоги.

1. Корекційні можливості арт-терапії.
2. Основні механізми арт-терапії.
3. Форми арт-терапії.

Тема 8. Тестування в процесі психологічного консультування.

1. Індивідуальний підхід до необхідності тестування.
2. Вимоги до тестування в консультативному процесі.
3. Методи психодіагностики.

Тема 9. Особливості різних видів консультування.

1. Сімейне консультування.
2. Психолого-педагогічне консультування.
3. Бізнес-консультування.
4. Коучинг.

Тема 10. Психологічні особливості індивідуальної корекції.

1. Відмінність психологічної корекції від консультивання.
2. Індивідуальна психологічна корекція.
3. Групова психологічна корекція.

Тема 11. Психологічна корекція засобами творчого самовиразу.

1. Казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія, бібліотерапія, фототерапія, танцювальна терапія як методи корекції.
3. Загальні уявлення про ігрову терапію як метод корекції. Поняття та сутність пісочної терапії.
4. Анімалотерапія як нетрадиційний метод корекції

Тема 12. Особливості та методи поведінкової корекції.

1. Метод систематичної десенсибілізації.
2. Жетонний метод.
3. Метод Моріта

Тема 13. Особливості та методи соціальної корекції.

1. Метод соціальної психотерапії.
2. Метод статусної психотерапії.

Тема 14. Психодрама як метод корекції.

1. Психодрама як метод психокорекції.
2. Форми і види психодрами.
3. Методики психодрами.
4. Тілесна психотерапія як метод психокорекції.

Тема 15. Психологічні особливості групової корекції.

1. Тренінг як метод психокорекції.
2. Види корекційних груп.
3. Групова дискусія як метод групової роботи.

5. Методи навчання:

Лекція з елементами пояснення; проблемна лекція; лекція-бесіда; лекція-дискусія; лекція-демонстрація (майстер-клас); демонстрація наочних матеріалів; виконання вправ; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; ділові (моделюючі / психологічні ігри); самостійна робота.

6. Форми та методи контролю:

Поточний, тематичний, підсумковий контроль. Індивідуальне та фронтальне усне опитування, виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; участь у діловій (моделюючій / психологічній) грі; виконання вправи; розв'язання проблемної ситуації; письмове опитування; есе-рефлексія; оцінка результатів неформальної освіти.

Підсумковий контроль: екзамен.

76 – 100% від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

50 – 75 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Здобувач упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

26 – 50 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0 – 25 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

7. Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**Література:**

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
2. Буллах І. С. Бушай І. М., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О., Алексеєва Ю. А. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник. Київ: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
4. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2019. 255 с.
5. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 265 с.
6. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник. Київ: Академвидав, 2010. 288 с.
7. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 320 с.
8. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв: Іліон, 2019. 134 с.
9. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с
10. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію: навч. посіб. Київ: Каравела, 2010. 232 с.
11. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. Київ: Каравела, 2012.
12. Рябко Ю. В. Техніки і моделі психологічного консультування: навч. посіб. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 120 с.

Допоміжна

13. Афанасьєва Н. Є. Підходи до визначення психологічного консультування у сучасній психології *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2014. Вип. 16. С. 3-10.
14. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2015. 384 с.
15. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посіб. – Суми: ВТД «Університетська книга»; 2006. 384с.
16. Курлянд З.Н. Професійно-креативне середовище ВНЗ – передумова підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. *Педагогическая наука: история, теория, практика, тенденции развития*. 2009. №1. С. 18-26.
17. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації: навч. посіб. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 528 с.

18. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2006. 158 с.
19. Панок В. Основи практичної психології. Підручник. Київ: Либідь, 2006. 536 с.
20. Словник-довідник психолога-консультанта / Н. В. Гаркавенко, Я. В. Чаплак, С. К. Шандрук, І. І. Солійчук. Чернівці, 2010. 200 с.
21. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.
22. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. Київ: ВД «Професіонал», 2005. 656 с.
23. Шамлян К., Кліманська М. Проективні методи дослідження особистості: підручник. Львів: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 466 с.

Інтернет-ресурси:

- Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
- Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> —
- Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.
- Вісник психології і соціальної педагогіки — <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> —.
- БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
- Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
- Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.